

ការផ្លាស់ប្តូរ

រដូវបោះឆ្នោតកាន់តែខិតជិតមកដល់ហើយ (បោះឆ្នោតជ្រើសរើសតំណាងឃុំ/សង្កាត់ នៅឆ្នាំ២០១២ និងបោះឆ្នោតជ្រើសរើសតំណាងរាស្ត្រនៅឆ្នាំ២០១៣)។ ទោះបីជានៅពេលបោះឆ្នោតម្តងៗមាន គណបក្សនយោបាយចូលរួមច្រើនក៏ដោយ ក្រោយពេលបោះឆ្នោតម្តងៗ មានគណបក្សមួយចំនួនតូច ប៉ុណ្ណោះ ដែលបន្តសកម្មភាព និងជីវិតនយោបាយរបស់ខ្លួនជាប់ជាប្រចាំ។ នៅពេលបច្ចុប្បន្ននេះ ក្រៅ ពីគណបក្សប្រជាជន ដែលជាគណបក្សកំពុងកាន់អំណាច នៅមានគណបក្សចំនួន ៥ ផ្សេងទៀត គឺ គណបក្ស សម រង្ស៊ី គណបក្សសិទ្ធិមនុស្ស គណបក្សហ៊ុនស៊ិនបិច គណបក្សនរោត្តមប្រណិវិទ្ធិ និង គណបក្សសម្ព័ន្ធដើម្បីប្រជាជនគេយៗ ដែលបន្តសកម្មភាពផ្សព្វផ្សាយ និងរៀបរយវេទិកាជួបជាមួយសមាជិក និងអ្នកគាំទ្ររបស់ខ្លួននៅតាមមូលដ្ឋាន។

គណបក្សហ៊ុនស៊ិនបិច និងគណបក្សនរោត្តមប្រណិវិទ្ធិគឺជាគណបក្ស ដែលបានផ្សព្វផ្សាយជា សាធារណៈថា ខ្លួនប្រកាន់នយោបាយកណ្តាល រួមជាមួយគណបក្សដែលឈ្នះក្នុងការបោះឆ្នោត ជ្រើសរើសតំណាងរាស្ត្រ។ ដូច្នេះគណបក្សទាំងពីរនេះ ពុំមែនជាគណបក្សដែលត្រូវវិភាគពាក់ព័ន្ធនឹង ប្រធានបទនៃការផ្លាស់ប្តូរនោះទេ។

ជាការពិតណាស់ថា មុខមាត់ប្រទេសជាតិផ្នែកហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ មានការផ្លាស់ប្តូរយ៉ាងសន្លឹកសន្លាប់ បើប្រៀបធៀបទៅនឹងសម័យកាលមុនៗនៃប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជា។ ការរីកចម្រើនលើវិស័យ ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដូចជា សាលារៀន មន្ទីរពេទ្យ ស្ពានថ្នល់ អគារសាធារណៈ និងឯកជន ។ល។ ដែល កត់សម្គាល់ឃើញដោយមនុស្សធម្មតា គឺជាស្នាដៃរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាក្រោមការដឹកនាំ របស់គណបក្សប្រជាជន។ អ្នកទាំងនេះតែងប្រៀបធៀបការរីកចម្រើននាបច្ចុប្បន្នទៅនឹងអ្វីៗដែលមាន នៅអតីតកាល ដោយធ្វើមិនដឹងមិនឮ ចំពោះវិធីសាស្ត្រនៃការប្រៀបធៀបដែលមានលក្ខណៈស្តង់ដារ អន្តរជាតិ ឬការប្រៀបធៀបរវាងការចុះរេចរើលនៃធនធានរបស់ប្រទេសជាតិ និងជំនួយ/បំណុលបរទេស ដែលជាដើមចមនៃការរីកចម្រើននាពេលនេះទេ។

ការវិភាគស៊ីជម្រៅអំពីការអភិវឌ្ឍប្រទេសជាទូទៅ តាមបទដ្ឋានអន្តរជាតិ ដែលយល់ដឹងបានត្រូវ ដោយមនុស្សប្រើខ្នារក្បាល និងបេះដូង នឹងបង្ហាញអំពីអត្ថល្យភាព នៃការអភិវឌ្ឍ ក្រោមរូបភាព នៃការបំផ្លាញធនធានធម្មជាតិតាមរូបភាពនៃការអភិវឌ្ឍទៅវិញទេ។ ទាំងនេះគឺជាការផ្លាស់ប្តូរមុខមាត់ ប្រទេសជាតិ ហើយការផ្លាស់ប្តូរបែបនេះកំពុងតែត្រូវបានលើកកម្ពស់ ដោយគណបក្សកំពុងកាន់ អំណាចនាពេលនេះ។ ការលើកកម្ពស់បែបនេះនឹងនៅតែបន្តទៅទៀត ប្រសិនបើប្រទេសជាតិនៅតែ ស្ថិតនៅក្រោមការដឹកនាំរបស់គណបក្សប្រជាជន។

គសប យល់ឃើញថា ការរីកចម្រើនរបស់ប្រទេសជាតិនាពេលនេះ ពិតជាស្នាដៃរបស់គណបក្សប្រជាជន។ ប៉ុន្តែ ស្នាដៃនេះហាក់ដូចជាមិនអាចប្រៀបដូចទៅនឹងបណ្តាប្រទេសជឿនលឿនបានទេ ដោយសារសង្គមកម្ពុជា មិនមែនជាសង្គមដែលមានសុខភាព និងសុវត្ថិភាពឡើយ។ មិនថាពលរដ្ឋដែលទ្រព្យសម្បត្តិ ឬមានមុខតំណែងខ្ពង់ខ្ពស់យ៉ាងណានោះទេ ការនិយាយអំពីកិច្ចការស្រុកទេសដោយចិត្តស្មើៗក្នុងនាមជាប្រជាជនសាមញ្ញរបស់ពួកគាត់តែងបង្ហាញអំពីក្តីកង្វល់គ្រប់គ្នា បើមិនលើបញ្ហាអាយុជីវិតជាតិ ដូចជា អយុត្តិធម៌សង្គម ក៏លើបញ្ហាអំណាចប្រមូលផ្តុំ ឬបញ្ហាទឹកដី ឬបញ្ហាហូរចូលជនជាតិប្រទេសជិតខាងយ៉ាងគំហុក រហូតដល់បញ្ហាដែលប៉ះតែលើបុគ្គលម្នាក់ ដូចជា យាតកម្ម ឬការចាប់ជំរិតជាដើម។

គសប ប្រៀបធៀបការរីកចម្រើនរបស់ប្រទេសជាតិ នាពេលបច្ចុប្បន្ននេះក្រោមការដឹកនាំរបស់គណបក្សប្រជាជនក្នុងរយៈពេល៣០ឆ្នាំ ដូចទៅនឹងការធំធាត់របស់មនុស្ស ដែលមានអាយុ៣០ឆ្នាំ ដែលរស់នៅក្នុងគ្រួសារក្រីក្រយ៉ាងដូច្នោះដែរ។ គាត់អាចនឹងមានការលូតលាស់រាងកាយ។ ប៉ុន្តែមនុស្សដែលរស់នៅក្នុងស្ថានភាពក្រីក្របែបនេះគ្មានការរីកចម្រើនខាងខួរក្បាល និងបេះដូងស្នេហាជាតិមាត់ភូមិនោះទេ។ ផ្ទុយទៅវិញ ប្រសិនបើបងប្អូនយល់ឃើញថា ខ្លួនកំពុងតែមានសេចក្តីសុខជាមួយនឹងលោកសម្ភារៈ ដែលខ្លួនកំពុងមាន នាពេលបច្ចុប្បន្ននេះ បោះឆ្នោតជូនគណបក្សប្រជាជន គឺជាជម្រើសដ៏ប្រសើរបំផុត ពីព្រោះគណបក្សប្រឆាំងទាំងពីរគ្រាន់តែបានសន្យាថានឹងផ្តល់ឲ្យប៉ុណ្ណោះ ហើយជាការសន្យាដែលពិបាកនឹងសម្រេចបានណាស់ ដោយការពិនិត្យមើលនិន្នាការនៃការធ្វើនយោបាយរបស់បក្សទាំងពីរនេះ។

គណបក្សសិទ្ធិមនុស្ស និងគណបក្សសម រង្ស៊ី ជាគណបក្សប្រឆាំង រិះគន់គណបក្សកាន់អំណាចយ៉ាងចាស់ដៃ។ នៅស្ទើរតែគ្រប់វេទិកា និងការផ្សព្វផ្សាយតាមប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ គណបក្សទាំងពីរនេះតែងអំពាវនាវឲ្យមានការផ្លាស់ប្តូរ។ ហើយការផ្លាស់ប្តូរដែលគណបក្សទាំងពីរកំពុងតែអំពាវនាវនោះគឺការផ្លាស់ប្តូរអ្នកដឹកនាំប្រទេសជាតិ ពោលគឺជូរនាយករដ្ឋមន្ត្រីហ៊ុន សែន ចេញ ហើយដាក់ខ្លួនវិញ ក៏មសុខា ឬ សម រង្ស៊ី និងមុខតំណែងរដ្ឋមន្ត្រី ឬមុខតំណែងធំៗ ឬមន្ត្រីនៅតាមមូលដ្ឋានផ្សេងទៀត។

គសប យល់ឃើញថា ការផ្លាស់ប្តូរមនុស្សរបស់គណបក្សប្រជាជន ដោយមនុស្សរបស់គណបក្សសិទ្ធិមនុស្ស ឬគណបក្សសម រង្ស៊ី ពុំមែនជាការផ្លាស់ប្តូរ ដែលនាំឲ្យមាន ការប្រែប្រួលមុខមាត់ថ្មីក្នុងសង្គមកម្ពុជានោះទេ។ ការផ្លាស់ប្តូរដែល សម រង្ស៊ី និងកឹម សុខា កំពុងតែអំពាវនាវ អាចនាំឲ្យមានផលវិបាកបីយ៉ាង។ ប្រសិនបើគណបក្សសិទ្ធិមនុស្សបានសំឡេងឆ្នោតគាំទ្រលើសពី ៥០ % ឬក៏ ១ ឬដោយសម្ព័ន្ធមិត្ត ពេលនោះកឹម សុខា នឹងក្លាយជានាយករដ្ឋមន្ត្រី។ ស្រដៀងគ្នានេះដែរ សម រង្ស៊ី អាចក្លាយជានាយករដ្ឋមន្ត្រី ប្រសិនបើគណបក្សសម រង្ស៊ី ជាគណបក្សឈ្នះឆ្នោត ប្រសិនបើគណបក្សប្រជាជនគោរពតាមលទ្ធផលនៃការបោះឆ្នោត។ ផលវិបាកនៃការផ្លាស់ប្តូរទីមួយគឺថា ប្រទេសកម្ពុជា

មាននាយករដ្ឋមន្ត្រី គណៈរដ្ឋមន្ត្រីថ្មី និងមន្ត្រីនៅតាមស្ថាប័នមួយចំនួនទៀត ប៉ុន្តែប្រព័ន្ធនៃការដឹកនាំប្រទេសនៅដដែល។ ប៉ុន្តែជាទូទៅ នៅពេលដែលក្បាលម៉ាស៊ីនដឹកនាំរដ្ឋ ក្នុងប្រទេស ដែលមានអំណាចប្រមូលផ្តុំ ដូចជាប្រទេសកម្ពុជា នាយករដ្ឋមន្ត្រី និងគណៈរដ្ឋមន្ត្រីថ្មី កម្ពុជាអាចបង្កឲ្យមានការផ្លាស់ប្តូរខាងលោកសម្ភារៈខ្លះដែរ ដោយសារតែគោលនយោបាយរបស់គណបក្សទាំងពីរនេះ អាចមានលក្ខណៈខុសគ្នា ដោយអង្កេតពីគណបក្សប្រជាជន។ នេះគឺជាសេណារីយ៉ូ គួរឲ្យសង្ឃឹមបំផុត និងជាផលវិបាកទីពីរពីការផ្លាស់ប្តូរ ដែលគណបក្សទាំងពីរនេះកំពុងតែអំពាវនាវ។

ផលវិបាកទីបីដែលបណ្តាលមកពីការផ្លាស់ប្តូរគឺជាសេណារីយ៉ូ ដែលអាក្រក់បំផុតសម្រាប់ប្រទេសជាតិ និងប្រជាពលរដ្ឋ។ គសបយល់ឃើញថា នាយករដ្ឋមន្ត្រី និងគណៈរដ្ឋមន្ត្រីរបស់លោក កឹម សុខា ឬលោក សម រង្ស៊ីមិនអាចដឹកនាំប្រទេសទៅរកការរីកចម្រើនបានទេ ដោយសារមូលហេតុបីយ៉ាង។

ទីមួយ គណបក្សទាំងពីរនេះកំពុងតែធ្វើនយោបាយដោយការបង្កអវិភាពជាមួយនឹងប្រជាជនភាគច្រើនដែលបានបោះឆ្នោតឲ្យគណបក្សប្រជាជន ទោះជាការបោះឆ្នោតនោះដោយមូលហេតុយ៉ាងណាក៏ដោយ។ ការធ្វើនយោបាយប្រជាភិបុត និងការនិយាយបំផ្លើសបំផ្លាង មូលបង្កាច់ម្តងហើយម្តងទៀតរបស់គណបក្សទាំងពីរអំពីការដឹកនាំរដ្ឋរបស់គណបក្សប្រជាជន បានធ្វើឲ្យប្រជាជនធុញទ្រាន់ និងអស់ចិត្ត ហើយងាកមកបោះឆ្នោតឲ្យគណបក្សប្រជាជន ដូចចំនួនសន្លឹកឆ្នោតរបស់គណបក្សប្រជាជនដែលចេះតែកើនឡើងជាសក្តិកម្មស្រាប់។ របៀបនៃការធ្វើនយោបាយរបស់គណបក្សទាំងពីរនេះ គឺជាការធ្វើនយោបាយបែងចែកបក្ស គាំទ្របុគ្គល និងបង្កជម្លោះក្នុងចំណោមប្រជាពលរដ្ឋតាមមូលដ្ឋាន។

ទីពីរ គណបក្សទាំងពីរនេះ កំពុងតែនាំមុខដោយអ្នកនយោបាយ ដែលគ្មានទស្សនវិស័យ និងហោរហមទៅដោយសកម្មជន និងអ្នកគាំទ្រ ដែលជាអ្នកមានបញ្ហាជាមួយគណបក្សកំពុងកាន់អំណាចនាពេលបច្ចុប្បន្ននេះ ទោះបីជាដោយរូបភាពណាក៏ដោយ។ គណបក្សទាំងពីរតែងតែរិះគន់គណបក្សកាន់អំណាចជាប្រចាំអំពីការដឹកនាំរដ្ឋរបស់គណបក្សប្រជាជន។ គណបក្សទាំងពីរគ្រាន់តែនិយាយអំពីបញ្ហាដែលបង្កឡើងដោយគណបក្សកំពុងកាន់អំណាច ហើយចាត់ទុកសកម្មភាពផ្ទុយរបស់ខ្លួនពីគណបក្សកាន់អំណាច ថាជាកម្មវិធីនយោបាយរបស់ខ្លួន ដើម្បីទៅដោះស្រាយបញ្ហាទាំងនោះ។ កាលណាអ្នកដឹកនាំគ្មានទស្សនវិស័យសម្រាប់ដឹកនាំជាតិ អ្នកទាំងនោះគ្រាន់តែមានផែនការសម្រាប់ជីវិតខ្លួន ពោលគឺពួកគេចូលធ្វើនយោបាយដើម្បីតែមុខតំណែង និងតួនាទីរបស់ខ្លួន និងក្រុមគ្រួសារខ្លួនតែប៉ុណ្ណោះ។ ការធ្វើនយោបាយគាំទ្របុគ្គលបែបនេះមិនអាចធានាឲ្យមានអ្នកបន្តវេនបាននោះទេ។ គេអាចនិយាយម្យ៉ាងទៀតថា ជីវិតនយោបាយរបស់គណបក្សប្រឆាំងទាំងពីរនឹងកាន់តែចុះខ្សោយទៅៗ ក្រោយពេលមេដឹកនាំមួយដំបូរស្វាសានពេលនេះ លាចាកលោកនេះទៅដែរ។

ទីបី បន្ថែមលើនីតិវិធីនៃទស្សនវិស័យដឹកនាំជាតិ មនុស្សនៅក្នុងគណបក្សទាំងពីរនេះក៏គ្មានបេះដូង បរិសុទ្ធក្នុងការជួយជាតិដែរ។ ទោះបីជាការវាស់ស្ទង់បេះដូង (ចិត្ត) បរិសុទ្ធរបស់មនុស្សជាការពិបាក យ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏ពាក្យសម្តី និងកាយវិការរបស់ពួកគាត់អាចឆ្លុះបញ្ចាំងឲ្យមនុស្សទូទៅផ្សេងៗទៀត អាចកត់សម្គាល់បានខ្លះៗដែរ។ មនោទុច្ចរិតរបស់មេដឹកនាំរបស់គណបក្សទាំងពីរនេះ អាចឆ្លុះបញ្ចាំង តាមរយៈការដែលមេបក្សទាំងពីរនេះមិនបានបង្ហាញអំពីគំនិតស្អប់អំពើអាក្រក់ក្នុងសង្គមតាមរយៈការ ផ្សព្វផ្សាយ និងវេទិការបស់ខ្លួននោះទេ។ ការស្វែងយល់ទៅលើពាក្យសម្តីរបស់ព្រះពុទ្ធតែបីបួន ឃ្លា¹ប៉ុណ្ណោះ គេអាចពិនិត្យមើលឃើញថា មេដឹកនាំ នៅក្នុងគណបក្សប្រឆាំងទាំងពីរពិតជាពុំមាន បេះដូងបរិសុទ្ធទេ។

គសបក៏កំពុងធ្វើនយោបាយដើម្បីការផ្លាស់ប្តូរក្នុងសង្គមដែរ។ គសបផ្លាស់ប្តូរសង្គមក្នុងរូបភាពពីរ យ៉ាង។ ទីមួយការផ្លាស់ប្តូររដ្ឋាភិបាលរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ តាមរយៈការបង្កើនចំណេះដឹង និងឥរិយាបថ របស់ពួកគាត់ ដើម្បីឲ្យពួកគាត់ប្រើប្រាស់ជីវិតឲ្យមានប្រយោជន៍សម្រាប់ខ្លួនគាត់ និងគ្រួសារគាត់ នៅ ពេលដែល គសប មិនទាន់ទទួលបានសំឡេងគាំទ្រគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីទៅបង្កើតរដ្ឋាភិបាលដោយខ្លួន ឯង។ ទីពីរ ផ្លាស់ប្តូរប្រព័ន្ធនៃការដឹកនាំរដ្ឋពីអំណាចប្រមូលផ្តុំ ទៅជាការដឹកនាំដែលមានអំណាច តុល្យភាពរវាងអំណាចទាំងបីរបស់រដ្ឋ (អំណាចនីតិបញ្ញត្តិ អំណាចនីតិប្រតិបត្តិ និងអំណាច តុលាការ) និងរវាងអំណាចរដ្ឋ និងអំណាចព្រះមហាក្សត្រ នៅពេលដែលគសប បានទទួលសំឡេងគាំទ្រ គ្រប់គ្រាន់ទៅបង្កើតរដ្ឋាភិបាលដោយខ្លួនឯង។

ការផ្លាស់ប្តូររដ្ឋាភិបាលរបស់ប្រជាពលរដ្ឋគឺជាសកម្មភាពចម្បងរបស់គសប នាពេលនេះ។ ចំណុចបី យ៉ាងនៃការផ្លាស់ប្តូររដ្ឋាភិបាលទាក់ទងទៅនឹងការប្រតិបត្តិព្រះធម៌ សីលធម៌សង្គម និងសិទ្ធិ ការតព្វកិច្ច និងការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងចលនាពលរដ្ឋទៅបង្កើតសង្គមប្រជាធិបតេយ្យ។

នៅពេលដែលស្ថាប័នព្រះសង្ឃកន្លងមកច្រើនតែគ្រឿងគរប្រជាពលរដ្ឋឲ្យប្រតិបត្តិជំនឿសាសនា សន្សំបុណ្យដើម្បីប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួនសម្រាប់អនាគតជាតិ គសប ពន្យល់ពលរដ្ឋអំពីមេរៀនជីវិត តាមមេរៀនត្រាស់ដឹងរបស់ព្រះពុទ្ធ។ ក្នុងរយៈពេលផ្សព្វផ្សាយជាងប្រាំឆ្នាំកន្លងមកនេះ ការធ្វើបុណ្យ ជំនឿសាសនា ដែលជាការខាតបង់ប្រយោជន៍ពុទ្ធបរិស័ទ ដូចជាការបោះបាយបិណ្ឌ ពិតជាមាន ការធ្លាក់ចុះគួរឲ្យកត់សម្គាល់។ ចេតនាផ្សព្វផ្សាយព្រះធម៌របស់គសប គឺដើម្បីពន្យល់មេរៀនជីវិត ដែល ព្រះពុទ្ធបានបន្សល់ទុកជួយឲ្យប្រជាពលរដ្ឋមានការផ្លាស់ប្តូររដ្ឋាភិបាល ដើម្បីពួកគាត់អាចទាញ

¹ សព្វបុណ្យ អករណ៍ (ការមិនធ្វើអំពើអាក្រក់ទាំងពួង) និងកុសលស្សបសម្បទា (ការបំពេញអំពើល្អឲ្យបរិបូណ៌) នាំឲ្យសត្វមានសាមញ្ញសុខ និងធម៌មួយចុងក្រោយ -សចិត្តបរិយោទបន្តិ (ការធ្វើចិត្តឲ្យផ្អែមផង) នាំឲ្យសត្វរួចរោះ។ ព្រះអង្គបានបន្ថែមទៀតថា ដែលហៅថាអំពើល្អគឺជា " អំពើចាតៈដែលប្រាស់ចាកភាពអាត្មានិយម "។

ប្រយោជន៍ទាំងផ្លូវពុទ្ធចក្រ និងផ្លូវអាណាចក្រ បដិបត្តិព្រះធម៌ ដោយត្រឹមត្រូវ សម្រាប់រូបគាត់ និង ក្រុមគ្រួសារគាត់។

ប្រហាក់ប្រហែលទៅនឹងការពន្យល់ពលរដ្ឋមានការយល់ដឹងអំពីមេរៀនត្រាស់ដឹងរបស់ព្រះពុទ្ធ ដើម្បី ជាប្រយោជន៍ដល់ការធ្វើបុណ្យទាន គសប ក៏បានយកមេរៀនត្រាស់ដឹងព្រះពុទ្ធមកបង្រៀនពលរដ្ឋ ទាក់ទងនឹងការអប់រំសីលធម៌សង្គមផងដែរ។ ចំណុចសំខាន់នៃការពន្យល់ទាក់ទងនឹងបញ្ហានេះ គឺការនិយាយអំពីការរៀនចាកការប្រព្រឹត្តិអំពើអាក្រក់ ការប្រព្រឹត្តិតែអំពើល្អ និងការធ្វើចិត្តឲ្យបរិសុទ្ធ និងការរស់នៅដោយការប្រាសចាកភាពអាត្មានិយម។

បើទោះបីជាពុំមានការសិក្សាស្រាវជ្រាវបង្ហាញអំពីឥទ្ធិពលនៃការពន្យល់របស់គសប នាំឲ្យមានការផ្លាស់ ប្តូរយ៉ាងណាក៏ដោយ ការកត់សម្គាល់យ៉ាងហោចណាស់ក្នុងចំណោមអ្នកស្តាប់ការផ្សាយរបស់គសប ពិតជាបានផ្លាស់ប្តូរទាំងការប្រតិបត្តិជំនឿសាសនា និងសីលធម៌សង្គមយ៉ាងពិតប្រាកដ។ ការផ្លាស់ប្តូរ ជំនឿពីការធ្វើបុណ្យខែដ៏តសម្រាប់ជាតិក្រោយ មកជាការធ្វើបុណ្យខែក្លឹសម្រាប់ការរស់នៅនាពេល បច្ចុប្បន្ន ពិតជាជួយពលរដ្ឋស្តាប់យល់ទាំងនោះ ឲ្យសន្សំបានទាំងថវិកាពីការធ្វើបុណ្យផង និងពីការបោកប្រាស់ពីសំណាក់ព្រះសង្ឃ និងធម្មាចារ្យផង។ ចំណែកឯផលដែលបានមកពីការពន្យល់ ផ្នែកសីលធម៌វិញគឺថា មានពលរដ្ឋស្តាប់យល់ជាច្រើនបានលះបង់ការប្រព្រឹត្តិអំពើអាក្រក់ ហើយងាក មកប្រព្រឹត្តិអំពើល្អកាន់តែច្រើនឡើងពីមួយថ្ងៃទៅមួយថ្ងៃ និងបានសេចក្តីសុខនៅក្នុងគ្រួសាររបស់ ពួកគាត់នីមួយៗ។ អ្នកភ្ញាក់រឭកទាំងនេះបានក្លាយជាភ្នាក់ងារយ៉ាងសំខាន់ដើម្បីដេញកម្ចាត់ សភាវៈអាក្រក់ឲ្យកាន់តែរួចទៅៗពីសង្គមកម្ពុជា។

ការផ្លាស់ប្តូរទាំងផ្នត់គំនិត និងទម្លាប់នៃការរស់របស់ប្រជាពលរដ្ឋគឺពិតជាបានកើតឡើងនៅពេលដែល គសបកំពុងតែធ្វើនយោបាយក្រៅរដ្ឋាភិបាល ដូចសព្វថ្ងៃនេះ។ ការផ្លាស់ប្តូរនេះគឺជាបដិវត្តស៊ីជម្រៅ និងជាមូលដ្ឋានគ្រឹះសម្រាប់កសាងសង្គមប្រជាធិបតេយ្យ ដែលពលរដ្ឋរស់នៅដោយស្មើភាពគ្នាក្នុងភាព ជាម្ចាស់ និងការទទួលខុសត្រូវ។

ក្រៅពីការផ្លាស់ប្តូរផ្នត់គំនិត និងទម្លាប់នៃការរស់នៅ គសប ក៏បានពន្យល់ប្រជាពលរដ្ឋ ដើម្បីឲ្យពួក គាត់មានចំណេះដឹងកាន់តែត្រឹមត្រូវ និងទូលំទូលាយ អំពីការចូលរួមរបស់ពួកគាត់ក្នុងការបង្កើត សង្គមប្រជាធិបតេយ្យ។ ពាក់ព័ន្ធនឹងចំណុចនេះ គសប

- ពន្យល់ប្រជាពលរដ្ឋអំពី (១) សង្គមប្រជាធិបតេយ្យ (២) របៀបបង្កើតសង្គមប្រជាធិបតេយ្យ និង (៣) ផលសង្គមប្រជាធិបតេយ្យ
- ពន្យល់ប្រជាពលរដ្ឋឲ្យយល់ដឹងអំពី (១) គោលដៅ (២) ចំណុចចាប់ផ្តើម (៣) ឥរិយាបថ និង (៤) ធនធានមនុស្ស នៃការធ្វើនយោបាយរបស់គ.ស.ប ដើម្បីបង្កើតសង្គមប្រជាធិបតេយ្យ

- ពន្យល់ប្រជាពលរដ្ឋឲ្យចូលរួមជាមួយគ.ស.ប ដើម្បីបញ្ចប់ការធ្វើនយោបាយ (១) ដោយការដើរតាម (២) ដោយការស្រលាញ់ និង (៣) ដោយការដឹងគុណ មកជាការធ្វើនយោបាយដោយការរួមគិត រួមធ្វើ រួមទទួលខុសត្រូវ
- ពន្យល់ប្រជាពលរដ្ឋឲ្យយល់ដឹង (១) អំពីសិទ្ធិរបស់គាត់ក្នុងនាមជាម្ចាស់ប្រទេស (២) ករណីយកិច្ចក្នុងនាមជាម្ចាស់ក្នុងការចូលរួមកសាងប្រទេស និង (៣) អំណាចដែលខ្លួនត្រូវមានដើម្បីអនុវត្តសិទ្ធិជាម្ចាស់ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព

តាមរយៈវេទិកា និងការផ្សព្វផ្សាយទាំងការផ្សព្វផ្សាយដែលរៀបចំដោយគសប និងគណបក្ស និងសង្គមស៊ីវិល មានការកត់សម្គាល់ថា ការពន្យល់របស់គសប អំពីរបៀបនៃការធ្វើនយោបាយរបស់ខ្លួនដើម្បីទៅបង្កើតសង្គមប្រជាធិបតេយ្យកំពុងតែមានការយកចិត្តទុកដាក់ពីសំណាក់អ្នកស្តាប់ កាន់តែច្រើនឡើងពីមួយថ្ងៃទៅមួយថ្ងៃ។ ចំនួនអ្នកចូលទស្សនាគេហទំព័ររបស់គសប ក៏មានការកើនឡើងជារៀងរាល់ថ្ងៃផងដែរ។

គសបកំពុងតែធ្វើឲ្យមានការផ្លាស់ប្តូរប្រព័ន្ធនៅក្នុងសង្គមកម្ពុជា តាមរយៈការផ្លាស់ប្តូរផ្នត់គំនិត និងទម្លាប់រស់នៅ និងការពង្រឹងចំណេះដឹងអំពីសង្គមប្រជាធិបតេយ្យនឹងអាចនាំឲ្យមានការផ្លាស់ប្តូរប្រព័ន្ធនយោបាយនៅកម្ពុជា។ ការផ្លាស់ប្តូរប្តូរចំណុចទៀត នឹងអាចនឹងកើតមានចំពោះពលរដ្ឋកម្ពុជាគឺសេរីភាព យុត្តិធម៌ចំពោះការទទួលភោគផលធម្មជាតិពីជូនតា យុត្តិធម៌តាមផ្លូវតុលាការ និងការមានលោកសម្ភារៈគ្រប់គ្រាន់តាមស្តង់ដារអន្តរជាតិដើម្បីធ្វើឲ្យការរស់នៅប្រកបដោយសាមញ្ញសុខ។

សកម្មភាពរបស់គសប គឺឆ្ពោះទៅការផ្លាស់ប្តូរប្រព័ន្ធ មិនមែនផ្លាស់ប្តូរបុគ្គលនោះទេ ឬអាចនិយាយម៉្យាងទៀតថា មានតែមន្ត្រីរាជការចំនួនតូចប៉ុណ្ណោះ ហើយជាមន្ត្រីរាជការមានវ័យចំណាស់ៗ ទៀតផងដែលនឹងត្រូវផ្លាស់ប្តូរ ដើម្បីឲ្យគសប អាចទៅរៀបចំច្បាប់ចេញពីយន្តការប្រាំបីចំណុចរបស់ខ្លួន ដើម្បីធានាឲ្យប្រទេសកម្ពុជាមានប្រព័ន្ធដឹកនាំមួយ ដែលមានផលយូរអង្វែងសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរផង និងជាមេរៀននៃការធ្វើនយោបាយអហិង្សាសម្រាប់ពិភពលោកផង។ ទង្វើរបស់គសបដើម្បីឲ្យមានការផ្លាស់ប្តូរបែបនេះ គឺជាទង្វើដែលនឹងនៅបន្តជាប់ជារៀងរហូត ទោះបីជាមាន ឬគ្មានប្រមុខក្រុមនាពេលបច្ចុប្បន្ននេះក៏ដោយ និងជាការធ្វើបដិវត្តផ្លាស់ប្តូរផ្នត់គំនិតស៊ីជម្រៅ ដែលហុចផលដល់កូនចៅជំនាន់ក្រោយៗទៀតជារៀងរហូត។

សួស សុភក្តិ